

عیدفطر، جشن اطاعت و تسلیم

با توجه به آیات و روایات، نگاهی گذرا به جایگاه و ارزش عیدفطر داشته و خواهان اهتمام به آن شده است. با هم این مطلب را از نظر می گذرانیم...

با توجه به آیات و روایات، نگاهی گذرا به جایگاه و ارزش عیدفطر داشته و خواهان اهتمام به آن شده است. با هم این مطلب را از نظر می گذرانیم.

عید به معنای بازگشت است. مؤمنان در عید فطر به شادی و سرور می گذرانند، نه به سبب این که ماه رمضان و تکلیف سنگین و توانفرسای روزه گذشت و می توانند دوباره به روند عادی زندگی باز گردند، بلکه به سبب این که در دوره کوتاه مدت تزکیه و خودسازی توانستند گام های بلندی بردارند و خود را تا مرزهای متقین بالا بکشند. از این رو روز عیدفطر را روز شرف حضور در پیشگاه الهی، فخر و مباهات بر فرشتگان و دیگر کائناتی که مدعی عدم ظرفیت انسان برای خلافت الهی بودند و نیز کرامت و بزرگی برای بشریت می شمارند و خود را به اطاعت و پیروی از پیامبر اکرم(ص) سربلند می دانند.

نویسنده در این مطلب با توجه به آیات و روایات، نگاهی گذرا به جایگاه و ارزش عیدفطر داشته و خواهان اهتمام به آن شده است. با هم این مطلب را از نظر می گذرانیم.

رمضان، دوره کوتاه مدت تزکیه

ماه رمضان از جهاتی چند جایگاه و ارزش بسیار ویژه ای در زندگی همه انسان ها خصوصاً مؤمنان دارد؛ زیرا افزون بر این که زمان نزول قرآن و شب قدری است که در آن سرنوشت همه آفریده های هستی از جمله انسان رقم می خورد و در ام الكتاب ثبت و ضبط می شود، زمانی مهم برای هر انسانی است تا بتواند در زمانی که شیطان و ابلیس در غل و زنجیر است. گام های بلند برای خودسازی و تزکیه نفس بردارد و با مهار قوای نفسانی درونی بتواند تقوا را در خود بروز و ظهور دهد و در جرگه متقین قرار گیرد.

مؤمنان کسانی هستند که از این زمان خاص به خوبی بهره می گیرند و قدر و ارزش آن را می دانند. این درحالی است که دیگر انسان ها از این فرصت همانند بسیاری از فرصت های دیگر بهره ای نبرده و غافل از کنار آن می گذارند؛ غفلتی که سرچشمه بسیاری از گناهان و تباهی ها و شقاوت هاست.

در بینش و تفکر اسلامی، همه انسان ها نسبت به آموزه های وحیانی دین اسلام مکلف هستند و از آن بازخواست خواهند شد. این بدان معناست که روزه همانند دیگر احکام و دستورهای قرآنی نیز برای همگان به عنوان یک تکلیف مطرح می باشد. حال اگر کسی به واجبی چون نماز و یا روزه عمل کند، آثار آن را در زندگی خویش می بیند. به این معنا که مسلمانی که به اسم و شناسنامه، مسلمان است می تواند به هر یک از این احکام عمل کند و از نتایج آن بهره مند گردد. این مسأله همانند ریاضت های هندوها و بودایی هاست که بطور طبیعی نتایج و آثاری به دنبال دارد، زیرا پرهیز از برخی از اعمال موجب تقویت روح و روان آدمی می شود و زمینه را برای رشد و تعالی او فراهم می آورد که از جمله آن ها می توان به تخلیه روح و یا تصرف در اشیا اشاره کرد.

فلسفه روزه چنان که قرآن به صراحت بیان می کند ایجاد زمینه ای برای تقوا می باشد. کسانی که در برابر خواسته های طبیعی و غریزی، مقاومت و صبر می کنند و خواسته های نفسانی را نیز مدیریت و مهار می کنند، در مسیر تقوای الهی گام برمی دارند و در نتیجه هدایت های خاص الهی و عنایت و فضل او شامل انسان می شود.

به سخن دیگر، لازمه دسترسی به بسیاری از مقامات از جمله عبودیت ربوبی و خلافت الهی، گام برداشتن در مسیری است که از آن به تقوای عمومی یاد می کنند. بنابراین ماه رمضان و روزه در آن، زمانی است که انسان می تواند گام نخست را در سیر صعودی و کمالی بردارد؛ زیرا در این حالت است که عنایت های خاص و فضل الهی متوجه وی می شود.

در ماه رمضان، به سبب آن که ابلیس و دیگر شیاطین در بند هستند، فرصت هجوم دشمن بیرونی سلب می شود و انسان با آرامش و اطمینان بیش تری می تواند به پاک سازی و مبارزه با دشمن درونی بپردازد که در طول سال می کوشد وی را از مسیر کمال دور سازد.

از ماه رمضان به دوره کوتاه مدت و کارگاه علمی و عملی یاد می کنند که با عنایت های الهی از حضور فرشتگان، وحی و آموزه های الهی و محدودیت ها برای دشمن، این فرصت فراهم می آید تا تزکیه نفس و خودسازی انجام گیرد و زمینه تقوا و بستر مهار و مدیریت نفس در وی فراهم و یا تقویت گردد.

عید، جشن فارغ التحصیلی

روز عید، روزی است که شرکت کنندگان در دوره آموزشی خودسازی و تزکیه نفس توانستند گام هایی بلند به سوی تقوا بردارند و خود را در معرض عنایات و توجهات خاص الهی قرار دهند. از این رو از سوی خداوند جشن فارغ التحصیلی و موفقیت در این دوره کوتاه مدت برگزار می شود و خداوند به اسما و نام های زیبا برای آنان ظهور و تجلی می کند.

چنان که از دعاهاي روز عيد فطر به دست مي آيد، خداوند در اين روز به نام هاي زيبا و نيكي چون عظمت، کبريائي، جود و جبروت، عفو و رحمت، تقوا و مغفرت ظهور مي کند و خود را به مومنان نشان مي دهد؛ زيرا مومنان در ماه رمضان، ضمن اطاعت از خدا و پيامبر (ص) گام هاي بلندي در حوزه شناخت و معرفت برداشته و تقرب بيش تري به خدا يافته و کمالاتي را در خود يافته اند که پيش از اين در پس پرده هاي هواهاي نفس و زنگارهاي دل نهان شده بود و اجازه نورافشاني نمي داد.

هنگامي که انسان در مسير تقوا گام بر مي دارد، نورهاي الهي در دل وي مي تابد و آن چه را در ذات و ماهيت او نهفته و نهان بوده آشکار مي سازد و فعليت مي بخشد. اين گونه است که در فضا ي برتر و بالاتر به مسايل مي نگرد و عظمت و کبريائي الهي را درک مي کند و مي کوشد تا خود نيز اين عظمت و بزرگي را در درونش آشکار سازد و در مسير فراتر از زمين و ماديات گام بردارد و در فضا ي برتر پرواز کند.

خداوند در روز جشن فارغ التحصيلي، به نام جود و بخشش بر آنان تجلي مي کند و هدا ياي آسماني به ايشان مي بخشد و تمامي زخم ها و شکستگي ها را به جبروت خويش مي پوشاند و جبران مي کند و همه شکست ها و دردهايي که به سبب خطا و گناه پديد آمده بود، با جود و بخشش خود جبران مي کند.

پيش از آن که مومنان، عفو و رحمت را در خود نشان دهند و نسبت به ديگران اين گونه باشند، خداوند خود به عفو و رحمت بر آنان تجلي مي کند و پيش از آن که مردم به تقوا برسند، خداوند به تقوا بر آنان تجلي مي کند و مغفرت و پوشش خود را بر وجودشان مي افکند و تا مقام انسانيت بالا مي کشد.

اين که خداوند اين روز را روز عيد براي مسلماناني قرار مي دهد که توانستند در مقام تسليم و اطاعت در برابر خدا و پيامبر (ص) خود را نشان دهند، به سبب آن است که خداوند مي خواهد تا انسان را به زماني بازگرداند که گويي اصلا گناه و خطايي نکرده و تازه از مادر زاده شده است.

خداوند روز عيد فطر را براي حضرت محمد(ص) به عنوان پيشوا ي اهل ايمان، روز ذخيره، شرف، کرامت و مزيد معرفي مي کند. به اين معنا که هر گامي که مومنان و مسلمانان در مسير تقرب الهي برمي دارند، ذخيره اي است تا آن حضرت(ص) در قيامت بتواند شفاعت خطاکاران را به عهده گيرد و آنان را به سوي بهشت بکشاند، چنان که شرافت و کرامتي بر آن حضرت(ص) است تا به آن بر همه کائنات افتخار کند و بروز و ظهور شرافت انساني را بر همه آنان نشان دهد. اين گونه است که کرامت انسان بر ديگران نيز خودنمايي مي کند.

خداوند در قرآن گزارش مي کند که حواريون حضرت عيسي بن مریم(ع) از آن حضرت مي خواهند تا مائده و غذايي از آسمان براي آنان فرو فرستد تا آن روز را عيد خويش قرار دهند. به اي معنا که بتوانند به آن افتخار کنند، زيرا اين گونه توانسته اند به مقام اطميناني دست يابند که پيش از آن، بي بهره از آن بودند.

اما عيد مسلمانان در روزي است که مردم از مائده اطاعت و تسليم بهره مند شده اند و با گام گذاشتن در مسير تقوا توانسته اند از عنايات خاص الهي برخوردار گردند و با روزه گرفتن به خداوند تقرب جويند. از اين جا مي توان تفاوت دو عيد را به خوبي به دست آورد. عيد مسلمانان همواره در پس اطاعت و تسليم در برابر خداوند است که از جمله مهم ترين جلوه هاي اطاعت و تسليم در حج و قرباني کردن هواهاي نفساني در کنگره بزرگ اتفاق مي افتد و يا در دوره رمضاني تحقق مي يابد. اين گونه است که اهل اسلام با اطاعت و تسليم بيروزي خود را جشن مي گيرند. اين در حالي است که جشن نصارا براي خوردن است و حضرت عيسي بن مریم(ع) ناچار مي شود بنا به درخواست هاي حواريون و ايجاد اطمينان و تثبيت آن، مائده اي را بخواهد.

مرکز بازپروري رمضان

رمضان، در حقيقت به عنوان يك مرکز بازپروري عمل مي کند. از اين رو کارکردي چون توبه و بلکه بالاتر از آن دارد و خداوند براي کساني که در اين دوره بازپروري در مرکز رمضان شرکت کرده اند جوايز ارزنده و هدا ياي نفيس در نظر گرفته است که مهم ترين آن تولد دوباره است.

اگر هر ساله در بهار طبيعت، با باران هاي رحمت و انوار گرم خورشيد، زمين دوباره زنده مي شود، در بهار قرآن است که باران رحمت و خورشيد گرم مغفرت بر مومنان و مسلمان مي تابد و جان هاي مرده انسان ها به واسطه گناه و خطا، دوباره زنده مي شود و جوانه مي زند و حيات تازه اي مي يابد.

براساس آن چه از نيمايش هاي عيد فطر برمي آيد، آرمان و آرزوي مسلمانان آن است که با روزه رمضان و کسب تقوا در مسيري گام بردارند که عنايات و توجهات الهي آنان را دربرگيرد و به تبع رسول الله(ص) از همه آن چه خير است، بهره مند شده و از هرچه شر و پلشتي است در امان مانند و به نوعي عصمت دست يابند که از راه علم و عمل صالح به دست مي آيد.

مسلمانان و مومنان در اندیشه اين هستند تا با عنايات الهي جزو بندگان صالح و مخلص قرار گيرند. مقام صالحان و مخلصان مقاماتي عالي است که در سوره فاتحه الكتاب مطرح شده و در تفسير آن، آياتي ديگر نيز آمده است. تکرار شبانه روزي اين آيات در همه نمازها براي آن است که به عنوان دغدغه اصلي مومنان و مسلمانان مطرح شود. انعامي که از اين طريق در دنيا و آخرت به انسان مي رسد، همان عيوديت ربوبي است.

درخواست قرار گرفتن در مسير بندگان مخلص مي تواند به دو مقام اشاره داشته باشد که به نظر مي رسد مراد همان مقام مخلص (به فتح لام) مي باشد که مقام انسان کامل است.

مسلمانان و مومنان، از خداوند مي خواهند تا در پناهي قرار گيرند که مخلصان در آن قرار گرفتند و از آن جا که پناه مخلصان، همان مقام عصمت است، مومنان نيز خواهان رسيدن به اين مقام هستند.

مومنان با اين شيوه نيمايش مي کوشند تا آرمان هاي بلند خويش در طول زندگي را بيان کنند. هرچند که اين گونه نيمايش ها از

سوي معصومان (ع) مطرح شده است ولي اگر خوب دقت شود معلوم مي شود که آنان با این شیوه آموزشی، مي کوشند تا آن را به عنوان دغدغه اصلي قرار دهند.

مومنان و مسلمانان در طول ماه رمضان به سبب عنايات خاص مي توانند از قرآن هدايت گر نازل شده در ماه رمضان، نزول فرشتگان، شب هاي قدری که سرنوشت ساز است بهره مند شوند.

در رمضان است که با این باران هاي آسماني و میوه هاي معنوي، دل هاي مرده زنده مي شود و مسير کمالی را مي يابد و از زنگارهايي که در طول سال بر جان ها نشسته است، رها مي گردد.

براي آن که بتوانيم در جشن عيدفطر سربلند و مفتخر باشيم، در طول ماه رمضان، از همه این فرصت ها به خوبي بهره گيريم و در در مسير زندگي واقعي به دور از هواهاي نفساني گام برداريم.

نکنه اي که بايد همواره مورد توجه همگان قرار گيرد، آن است که پس از موفقيت در آزمون رمضاني لازم است از زندگي دوباره متولد شده خود به درستي بهره گيريم و از این فرصتي که خداوند به ما بخشده سود کنيم تا پس از مرگ خوهان بازگشت به دنيا و جبران نشويم تا حسرت و اندوه بر دل هاي ما نماند.

نويسنده: محمد ريبيعي
مذهب نيوز